

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
Development of Internal Supervision Model of Primary Medium-sized
Schools under the Office of Primary Educational Service
Area Samutsakorn

ยุภาวดี รุ่งอินทร์*, ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์**, รมย์รามา ญัฐธัญติรุจ***

มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University

Received: August 21, 2025 Revised: August 22, 2025 Accepted: September 22, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา 2) สร้างรูปแบบ 3) ประเมินรูปแบบ 4) เปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบ ระหว่างก่อนและหลัง และ 5) ศึกษาผลการใช้ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัญหา ได้แก่ ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระของ 48 โรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 144 คน และใช้โรงเรียนบ้านปลายคลองน้อย เป็นโรงเรียนทดลอง ซึ่งมีผู้ปฏิบัติการทดลองจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัญหา 2) รูปแบบการนิเทศภายใน 3) แผนปฏิบัติการทดลอง 4) แบบประเมินผลการทดลองระหว่างก่อนและหลัง และ 5) แบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่า หากคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาอยู่ระดับมากที่สุด 2) รูปแบบที่สังเคราะห์ขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายใน การดำเนินงานตามแผนการนิเทศภายใน การประเมินผลการนิเทศภายใน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปรับปรุงและพัฒนา โดยตั้งชื่อว่า PIESA Model 3) ผลการประเมินความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.80 – 1.00 4) ผลการทดลองใช้รูปแบบค่าเฉลี่ยหลังสูงกว่าก่อนทดลอง ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) ผลการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ ควรนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติให้เป็น Best Practice ของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศภายใน, ปัญหาการนิเทศภายใน, โรงเรียนขนาดกลาง

Abstract

This research and development study pursued five specific objectives: (1) to examine the current problems of internal supervision; (2) to construct a supervision model; (3) to evaluate the proposed model; (4) to compare the results of implementation before and after the experiment; and (5) to assess the efficiency, effectiveness, and value

of the model. The study sample consisted of 144 participants, including school directors, heads of academic affairs, and heads of learning areas from 48 medium-sized schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. Ban Plai Khlong Noi School, with 11 practitioners, was selected as the experimental site. Research instruments included: (1) a questionnaire on existing problems; (2) the proposed internal supervision model; (3) an experimental action plan; (4) pre- and post-test evaluation forms; and (5) evaluation forms for efficiency, effectiveness, and value. The instruments' validity was confirmed using the Index of Item-Objective Congruence (IOC). Data analysis employed frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that: (1) the identified problems were at the highest level; (2) the synthesized model, referred to as the PIESA Model, comprised five steps—planning, implementation, evaluation, knowledge sharing, and continuous improvement; (3) the model demonstrated a consistency index ranging from 0.80 to 1.00; (4) the post-test mean scores were significantly higher than the pre-test scores at the .01 level of statistical significance; and (5) the efficiency, effectiveness, and value of the model were rated at the highest level. It is recommended that the PIESA Model be adopted as a best practice for school administrators to enhance academic administration within educational institutions.

Keywords: Internal supervision model, Problems of internal supervision, Medium-sized schools.

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้นสิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัย คือ คุณภาพผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้เสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหารและกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่ง

เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดผลในทางการปฏิบัติที่ชัดเจน (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษาระบบการนิเทศการศึกษายังมีกำลังไม่เพียงพอที่จะดูแลและให้ความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ปัจจุบันครูในโรงเรียนแต่ละแห่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางสังคม หลักสูตรและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรักษามาตรฐานของการศึกษาต้องอาศัยความชำนาญโดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถทำงานและช่วยนิเทศความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ครูที่สอนประจำให้มีความคิดกว้างไกลก้าวหน้าต้องพัฒนาตนเอง ซึ่งจะทำให้แก้ไขปัญหาได้ตรงเป้าหมาย จึงกล่าวว่าการนิเทศการศึกษภายในสถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ให้โรงเรียนเลือกใช้วิธีการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการนิเทศที่สามารถแก้ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การพัฒนาการศึกษาต้องผนวกกับการจัดการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ต้องมีการนิเทศสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพ นั่นคือความพยายามทุกอย่างของผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาในการให้ความช่วยเหลือแนะนำครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการปรับปรุงวิธีสอนที่จะช่วยพัฒนาครูให้เกิดความองอาจทางวิชาชีพทางการศึกษาให้รู้จักเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ปรับปรุงหลักสูตรและเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนที่จะรวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงวิธีสอนและการประเมินผลการสอน กระบวนการนิเทศการศึกษาต้องดำเนินการอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย เคารพซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมและร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นด้วยทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา (จิตา ชันดาวงศ์, 2558) แสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูซึ่งเป็นผู้สอน หลักในระบบโรงเรียนดังนั้นเพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด และสอดคล้อง กับบริบทด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดกลางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัด ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ที่สามารถนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผล มีความสมบูรณ์ทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครต่อไป

การนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับกระบวนการนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ผู้ได้รับการนิเทศ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ในด้านการนิเทศการศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา มีแบบแผนขั้นตอนที่ชัดเจน มีแนวทางการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผล และให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูเพื่อให้การจัดการเรียนการ

สอนดียิ่งขึ้น ทำให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง และมุ่งพัฒนาวิชาชีพรูไปให้ถึงจุดมุ่งหมาย ดังนั้น กระบวนการนิเทศการศึกษาต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการสื่อสาร เพราะบางครั้งหากผู้นิเทศให้คำแนะนำหรือมีทัศนคติในเชิงลบ อาทิ การนิเทศแบบจ้องจับผิด อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศ ในปัจจุบันส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้บริหารมือใหม่ เพื่อลดความขัดแย้งผู้บริหารจึงลดความสำคัญการนิเทศการศึกษา (วรดู หนูทอง, 2563)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดคุณภาพการศึกษา ประกอบกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่มีรูปแบบในการดำเนินการที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
4. เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
5. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบและสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยจากการศึกษาทฤษฎี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา คือ แนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของแฮริส (Harris, 1985) แนวคิดในการนิเทศของก

ลิกแมน (Glickman, 2010) และการวิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน บูรณาการกับแนวคิดการนิเทศภายใน โดยใช้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดกลาง การพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี การพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ถือว่ามีความสำคัญมากผู้วิจัยจึงได้ศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของนักทฤษฎีเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1.1 ทฤษฎีกระบวนการนิเทศการศึกษาแฮร์ริส (Haris. 1985) เน้นแนวทางปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ซึ่งนำมาจากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของ แอลเลน (Allen) ลูมิส (Loomis) กระบวนการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมีชื่อเรียกโดยย่อว่า POLCA มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. Planning processes หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงาน โดยคิดว่าจะทำอย่างไรกำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาริธีดำเนินการ กำหนดการและคาดคะเนถึงถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและวางโครงการ 2. Organizing processes หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสร้างหลักเกณฑ์ในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ของงาน แบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและพัฒนานโยบาย ต่าง ๆ 3. Leading processes หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำโดยดำเนินการการวินิจฉัยสั่งการการคัดเลือกตัวบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรทำงานลงมือปฏิบัติงานการสาธิตในการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษาช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน แสดงและอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 4. Controlling processes หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินงานโดยการพิจารณามอบหมายงานให้เหมาะสมในต่าง ๆ พิจารณาลงโทษ มีการแก้ไขทันทีเมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงาน การตักเตือน และการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน 5. Assessing processes หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยการประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดผล การปฏิบัติงาน และวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน

1.2 ทฤษฎี PDCA วงจรคุณภาพ ของเดมมิ่ง (Deming) (2004) นั้น เน้นการจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้ 1. Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น 2. Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วน้อย 3. Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าการบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง 4. Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

1.3 ทฤษฎีการนิเทศของกลิกแมน Glickman (2010) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการสอนใน 5 ขั้นตอน คือ 1. การประชุมร่วมกับครู (Preconference with teacher) 2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Observation of classroom) 3. การวิเคราะห์และติดตามผลการสังเกตการสอน (Analysis Observation and conference and teacher) 4. การประชุมร่วมกับครูภายหลังการสังเกตการสอน (Postconference with teacher) 5. การวิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน 1) ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา การพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการทางการศึกษาหรือ ศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of item Objective Congruence) 2) ออกแบบและสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง ประเมินและพัฒนาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 3) สร้างแผนการปฏิบัติการทดลอง จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของการพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง 4) ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามของแต่ละชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและทดลองใช้ที่รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประสานงานกับสถานศึกษาเก็บข้อมูลและทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จัดส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลางให้กับโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและเก็บแบบสอบถามกลับคืนทางออนไลน์ (Google forms) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง โดยจัดให้มีการประเมินก่อนการใช้รูปแบบ และมีการประเมินหลังใช้รูปแบบ แล้วเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า จากกลุ่มปฏิบัติการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงจำนวนความถี่ และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ให้ข้อมูลการทดลอง 2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 4) ค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาข้อ (IOC: Index of item objective congruence) 5) ค่าที (t – dependent) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

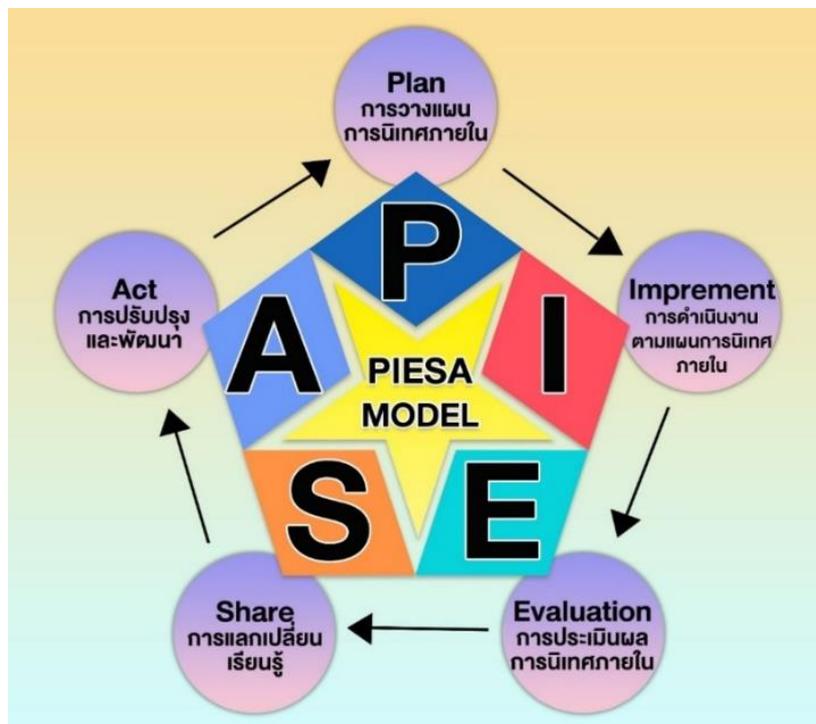
เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย (Mean) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ และการพิจารณาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่า โดยใช้ค่าเฉลี่ยมาเทียบเคียงกับเกณฑ์ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scales) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนตามระดับ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 5 หมายถึง มีประสิทธิภาพ / ประสิทธิผล / คุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 4 หมายถึง มีประสิทธิภาพ / ประสิทธิผล / คุณค่า อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 3 หมายถึง มีประสิทธิภาพ / ประสิทธิผล / คุณค่า อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 2 หมายถึง มีประสิทธิภาพ / ประสิทธิผล / คุณค่า อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1 หมายถึง มีประสิทธิภาพ / ประสิทธิผล / คุณค่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการการการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด จำนวน 10 ข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีการดำเนินงานการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ และตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 2) การนำสื่อ เครื่องมือและวิธีการที่เตรียมไว้ไปใช้ในการนิเทศภายใน 3) คณะครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการนิเทศภายใน เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ 4) นำผลจากการประเมินวิเคราะห์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในครั้งต่อไป 5) มีการรับฟังความคิดเห็นระหว่างการทำนิเทศภายใน 6) มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์การนิเทศภายใน 7) มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานการนิเทศภายในในแต่ละกิจกรรม 8) มีการประชุม คณะกรรมการในการดำเนินงานการนิเทศภายใน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดการนิเทศภายใน 9) มีการนำผลที่ได้รับจากการนิเทศภายในไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน 10) มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน เพื่อสะท้อนปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการนิเทศภายใน

2. ผลการออกแบบและสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รูปแบบด้านวิธีการเป็น PIESA Model ประกอบด้วย 1. การวางแผนการนิเทศภายใน (Plan) 2. การดำเนินงานตามแผนการนิเทศภายใน (Imprement) 3. การประเมินผลการนิเทศภายใน (Evaluation) 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) 5. การปรับปรุงและพัฒนา (Act)

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นด้วย โดยค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ $IOC \geq 0.50$

4. ผลการเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ระหว่างก่อน และหลังการทดลอง มีค่าความแตกต่างทวีคูณเท่ากับ 1.10 และได้ทำการทดสอบค่า t-test เท่ากับ 11.11 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ปรากฏผลอยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามข้อคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดจำนวน 10 ข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) มีการดำเนินงานการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ และตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 2) การนำสื่อ เครื่องมือและวิธีการที่เตรียมไว้ไปใช้ในการนิเทศภายใน 3) คณะครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการนิเทศภายใน เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ 4) นำผลจากการประเมินวิเคราะห์ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในครั้งต่อไป 5) มีการรับฟังความคิดเห็นระหว่างการดำเนินงานการนิเทศภายใน 6) มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์การนิเทศภายใน 7) มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานการนิเทศภายในในแต่ละกิจกรรม 8) มีการประชุม คณะกรรมการในการดำเนินงานการนิเทศภายใน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดการนิเทศภายใน 9) มีการนำผลที่ได้รับจากการนิเทศภายในไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน 10) มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน เพื่อสะท้อนปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยาภรณ์ เรืองเสน (2563) ทำวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ และน้อยที่สุดคือ ด้านการขยายผล เผยแพร่ ต่อยอด 2) แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับขั้นตอนในกระบวนการนิเทศให้เป็นไปตามแผนงาน ผู้นิเทศให้คำปรึกษาพร้อมแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนบุคลากรทุกคนให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศตั้งแต่สรุปผล วิเคราะห์ผล รวมทั้งปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา นำผลการนิเทศจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่อย่างเป็นทางการ เป็นรูปธรรมในหลากหลายช่องทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของปาจริย์ หงษ์แก้ว (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน ขอบข่ายของการนิเทศภายใน กระบวนการนิเทศภายใน และประสิทธิผลการนิเทศภายใน 2) รูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมี

ความเหมาะสมและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประสิทธิภาพการนิเทศภายใน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายใน กระบวนการนิเทศภายใน และขอบข่ายของการนิเทศภายใน ตามลำดับ

2. ผลการออกแบบและสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้นำหลักการและแนวคิดจากทฤษฎีของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของแฮริส (Harris, 1985) แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming, 1950) แนวคิดในการนิเทศของกลิคแมน (Glickman, 2010) ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน ได้แก่ ธัญญา วุฒินิชย์ (2563) เรื่อง รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะท้อน อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ และบดินทร์ นารถโคษาและรูปนีย์ นารี (2565) เรื่อง การพัฒนารูปแบบว่า รูปแบบการนิเทศภายในแบบ 3D SMILE เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) P : Plan การประชุมวางแผนการนิเทศ 2) I : Impremet การดำเนินงานตามแผนการนิเทศ 3) E : Evaluation การประเมินผลการนิเทศภายใน 4) S : Share การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) A : Act การปรับปรุงและพัฒนา เมื่อสร้างรูปแบบตามกระบวนการดังกล่าว จึงตั้งชื่อรูปแบบนี้ว่า PIESA MODEL ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริชัย มะเวชะ (2562) ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ประกอบด้วย 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การวางแผนร่วมกับครูก่อนให้ความช่วยเหลือ 2) ระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ ผู้นิเทศเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่จะสรุปผลการตรวจสอบความช่วยเหลือ 3) การประชุมผลการวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู และ 4) การประชุมสรุปและวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูทุกขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของกระบวนการช่วยเหลือด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการ 2) การสร้างวินัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน 3) การกำหนดปัญหาและเป้าหมายของการแก้ปัญหาาร่วมกันของทีมงาน 4) การวางแผนและดำเนินงานตามแผนแก้ปัญหาของทีมงาน และ 5) การสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การสำรวจความจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การพัฒนาความสามารถในการสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ 3) การจัดกิจกรรมสัมมนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ และ 4) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร 6) การสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา และ 7) การปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การกำหนดปัญหาหรือเป้าหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) การกำหนดวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนหรือวิธี

หาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน 3) การรวบรวมข้อมูลตามวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และ 5) การสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้ค่าความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) ของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วย โดยค่าความสอดคล้อง (IOC) ส่วนใหญ่มีค่า +1 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเพียง 1 ท่านที่ประเมินไม่แน่ใจเพียง 2 ข้อ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะใดเอาไว้ เมื่อแปลผลค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ในจำนวน 2 ข้อนั้น จึงสามารถนำไปใช้เป็นแบบเก็บข้อมูลได้ สอดคล้องกับแนวคิดของโรวีเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1977) ที่ระบุว่าค่า IOC เป็นการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามหนึ่ง ๆ กับวัตถุประสงค์ทุก ๆ ข้อที่มุ่งวัดในแบบสอบถาม การลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม จะให้คะแนนเป็น 1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ข้อนั้น ให้คะแนนเป็น 0 เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ข้อนั้น และให้คะแนนเป็น -1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าววัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ข้อนั้น และสอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธิ์ (2564) ที่ระบุว่า การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตรวิเคราะห์ค่า IOC ผลการวิเคราะห์มีเกณฑ์ $IOC \geq 0.50$ แสดงให้เห็นว่ามีข้อคำถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหา นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่นำมาทดลองใช้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการนิเทศภายใน มีโครงสร้าง องค์ประกอบ และรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบที่ชัดเจน เข้าใจง่ายด้วยภาษาที่เหมาะสม มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีความคุ้มค่า และเป็นประโยชน์ต่องานการนิเทศภายในสถานศึกษา

4. ผลการนำรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ไปปฏิบัติการทดลองใช้ มีผลก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง พบว่า ผลหลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน มีค่า t-test สูงกว่าผลก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้แสดงว่าสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สามารถนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา กิจกรรมที่นำมาปฏิบัติการทดลองมีขั้นตอนที่ชัดเจน ผลการทดลองมีประโยชน์ต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทำให้ผู้บริหารและครูมีแนวทางร่วมกันในการวางแผนปฏิบัติการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ อันเป็นผลมาจากการใช้รูปแบบ PIESA Model จึงทำให้เห็นว่าเป็นรูปแบบที่มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายวิญญัตย์ ดวงสนาม (2561) ค้นคว้าเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้นมีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ (2.1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (2.2) ด้านการดำเนินการนิเทศควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแต่งตั้งได้อย่างเต็มที่ (2.3) ด้านการประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับ

การนิเทศ และ (2.4) ด้านการประชุมหลังการประเมิน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จสิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศเพื่อรับข้อเสนอแนะและหาแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผลและด้านคุณค่า ปรากฏผลดังนี้

5.1 ด้านประสิทธิภาพ พบว่ารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่นำมาทดลองมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน รูปแบบที่นำมาทดลองบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รูปแบบที่นำมาทดลองมีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ รูปแบบที่นำมาทดลองเหมาะสมกับการนิเทศภายใน รูปแบบที่นำมาทดลองคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศภายใน รูปแบบที่นำมาทดลอง เหมาะสมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน รูปแบบที่นำมาทดลองมีขั้นตอนที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ รูปแบบที่นำมาทดลองเหมาะสมกับสถานที่จัดกิจกรรม รูปแบบที่นำมาทดลอง เหมาะสมกับสื่อและอุปกรณ์การนิเทศภายใน และรูปแบบที่นำมาทดลอง เหมาะสมกับระยะเวลาในการนิเทศภายใน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยา แดงอ่อน (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมากที่สุดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

5.2 ด้านประสิทธิผล รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ รูปแบบที่นำมาทดลองเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน รูปแบบที่นำมาทดลองเกิดประโยชน์ต่อการนิเทศภายใน รูปแบบที่นำมาทดลอง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีคุณค่าต่อส่วนรวมของโรงเรียน และรูปแบบที่นำมาทดลองเกิดประโยชน์และสร้างความเชื่อมั่น ให้กับผู้บริหารและรูปแบบที่นำมาทดลอง ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางบวกต่อการปฏิบัติงาน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของนพวรรณ เทศกุล (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษานิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2. ผลการศึกษานิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 3. ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตั้งกิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต.1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ใน ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

5.3 ด้านคุณค่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อโดย

เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ รูปแบบที่นำมาทดลองทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างครู ผู้บริหาร ในการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง รูปแบบที่นำมาทดลองมีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดกลาง รูปแบบที่นำมาทดลองสามารถแก้ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง รูปแบบ ที่นำมาทดลองทำให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลางดีขึ้นและรูปแบบที่นำมาทดลองจำเป็นต้อง กำหนดเป็นนโยบายเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิมา สุขสว่าง (2563) ได้อธิบายไว้ว่า คุณค่าของนวัตกรรม (Value of Innovation) ส่วนประกอบที่สำคัญอีกอย่าง ของนวัตกรรม (Innovation) คือ ต้องมีคุณค่า (Value Creation) และมี ประโยชน์ต่อผู้อื่น เศรษฐกิจและ สังคม หากไม่สามารถสร้างคุณค่าเพื่อแก้ปัญหาและตอบโจทย์ของ กลุ่มเป้าหมายได้ จะไม่ใช่นวัตกรรมที่ สมบูรณ์และมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการสำรวจปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้บริหารควรมีหลักการประเมินผลการนิเทศภายในที่ชัดเจน สะท้อน ถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงการวางแผนการนิเทศภายในเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ชัดเจนมากขึ้นในลำดับต่อไป

1.2 ควรนำรูปแบบ PIESA Model ไปใช้ในการนิเทศภายในของสถานศึกษา เพื่อสร้างเป็น นวัตกรรมหรือ เป็น Best Practice ของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

1.3 จากผลการทดลองของกลุ่มปฏิบัติการซึ่งมีแผนปฏิบัติการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจกระบวนการ ต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มระยะเวลาและขั้นตอนในการปฏิบัติ กิจกรรมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 จากการประเมินผลการใช้รูปแบบในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และ ด้านคุณค่า อยู่ ในระดับมากที่สุด ควรปรับปรุงในเรื่องขั้นตอนการปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์และความสำคัญของการนิเทศภายใน ควรนำรูปแบบ PIESA Model มาใช้ แก้ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลางและเป็นนวัตกรรมหรือการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทงานบริหารวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสถานศึกษาอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนากระบวนการหรือขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง การ ปฏิบัติงานของบุคลากรอื่นที่นอกเหนือจากบุคลากรครูหรือสถานศึกษาอื่น

2.2 ควรศึกษาวิจัยผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของครูนำไปใช้กับหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ที่มีบริบทแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลาง

2.3 ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดกลาง ในการ ปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่องจนทำให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการสร้างความสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมกับองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา แต่งอ่อน. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- จรรยาภรณ์ เรืองเสน. (2563). **แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.**
- ธัญญา วุฒินิชย์. (2563). **รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 15(2).**
- นพวรรณ เทศกุล. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- บดินทร์ นารถโคษา และฐปนีย์ นารี. (2565). **การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในแบบ 3D SMILE เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.10(39).**
- ปาจรรย์ หงษ์แก้ว. (2563). **การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- วรดนุ หนูทอง. (2563). **กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- ศศิมา สุขสว่าง. (2563). **Thinking Skills. ออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 27 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.sasimasuk.com/16805006/การคิดเชิงนวัตกรรม-innovative-thinking-และนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ>**
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). **การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.**
- สิริชัย มะเวชะ. (2562). **การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงษ์ชูปถัมภ์). วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย. 10(2).**
- ส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.10(39).**

หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน**. (เอกสารลำดับที่ 9/2562) สืบค้นจาก [แนวทางการนิเทศภายใน.pdf - Google ไดรฟ์](#)

Deming in Mycoted. (2004). Plan Do Check Act (PDCA) (Online). Available <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>

Emmanuel O. Adu, Gbadegesin M. Akinloye and Olabisi F. Olaoye. “**Internal and External School Supervision: Issues, Challenges and Wayforward,**” International Journal of Educational Sciences 7, 2(2014): 269-278.

Glickman, Carl D. Gordon, Stephen P., & Ross-Gordon. Jovita M. (2010). **Supervision and instructional leadership : A Developmental approach** (8 ed.). Boston: Allyn and Bacon. Inc.

Harris, B.M. (1985). **Supervision Behavior in Education**. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.